

De Biesbosch Fietst 2024

*Aad Smit, Arij van der Stelt, Martin van der Zalm
Siem van Dijk en William Nederpelt*

Titel: De Biesbosch fietst

Foto voorpagina: veer 't Leeuweveerke (foto Kees Dijkman)

Auteur William Nederpelt

Jaar 2021

Jaar 2024 herziene versie

De Fietsersbond komt op voor de belangen van fietsers in Nederland en zet zich in voor meer en betere mogelijkheden om te fietsen. Dat kan dankzij de steun van onze leden. De Fietsersbond heeft ruim 31.000 leden, 168 afdelingen en 1500 actieve vrijwilligers, verspreid over heel Nederland.

©Fietsersbond 2024.

Overname van teksten is toegestaan met bronvermelding.

Fietsersbond

Nicolaas Beetsstraat 2a

3511 HE Utrecht

www.fietsersbond.nl

Telefoon 030-2918171

E-mail william.nederpelt@gmail.com

Inleiding.....	5
1 De Biesbosch.....	6
2 Belangenbehartiging.....	8
2.1 Fietsersbond.....	8
2.2 Gemeenten	8
2.3 Advies.....	8
3 Recreatie en Toerisme	9
3.1 Fietsers Welkom	10
3.2 Internationaal	11
3.3 Advies.....	13
4 Bezoekersmanagement	14
4.1 Profiel 'Dagtochtfietser'	14
4.2 Profiel 'Fietstoerist'	15
4.3 Profiel 'Wielersporter'	15
4.4 Advies.....	15
5 Communicatie en marketing.....	17
5.1 Product (faciliteiten/infrastructuur)	17
5.1.1 Beschikbaarheid e-fietsen	17
5.1.1.1 Advies	18
5.1.2 Infrastructuur	18
5.1.3 Naar, als bestemming	18
5.1.3.1 Landverbindingen.....	18
Openbaar vervoerknooppunten.....	19
Hubs 21	
5.1.4 Om.....	21
5.1.5 Advies	22
5.2 Price	24
5.2.1 Advies	25
5.3 Placing.....	25
5.3.1 Advies	25
5.4 Promotion	25
5.4.1 Advies	25

6	Educatie.....	26
6.1	Advies.....	26
7	Regulering en toezicht/handhaving.....	27
	Bronnen.....	28

Inleiding

Door verschillende gemeenten die een deel van de Biesbosch binnen hun gemeentelijke grenzen hebben liggen, werd gewerkt aan een gebiedsvisie over de Biesbosch. Hiervoor is de Fietsersbond als een van de stakeholders in de zomer van 2021 ook benaderd. Dit heeft geleid tot verschillende bijeenkomsten waar de Fietsersbond, in- en extern haar visie en ideeën kon delen.

Deze besprekingen hebben geleid tot het opstellen van deze notitie. Ze bevat een aantal uitgangspunten en vervolgens een uitwerking aan de hand van de notitie Balanceren in de Biesbosch.

Met deze notitie wordt bewerkstelligd om alles rondfietsen op één plaats beschikbaar te krijgen. Dit kan worden gebruikt door alle stakeholders om hun beleid en plannen te toetsen. Dit in de overtuiging dat fietsen niet het eerste is waaraan wordt gedacht bij het ontwikkelen van een omgevingsvisie en de uitwerking ervan.

Verondersteld wordt dat alle positieve effecten van het fietsen bekend zijn. Deze worden daarom hierin niet toegelicht.

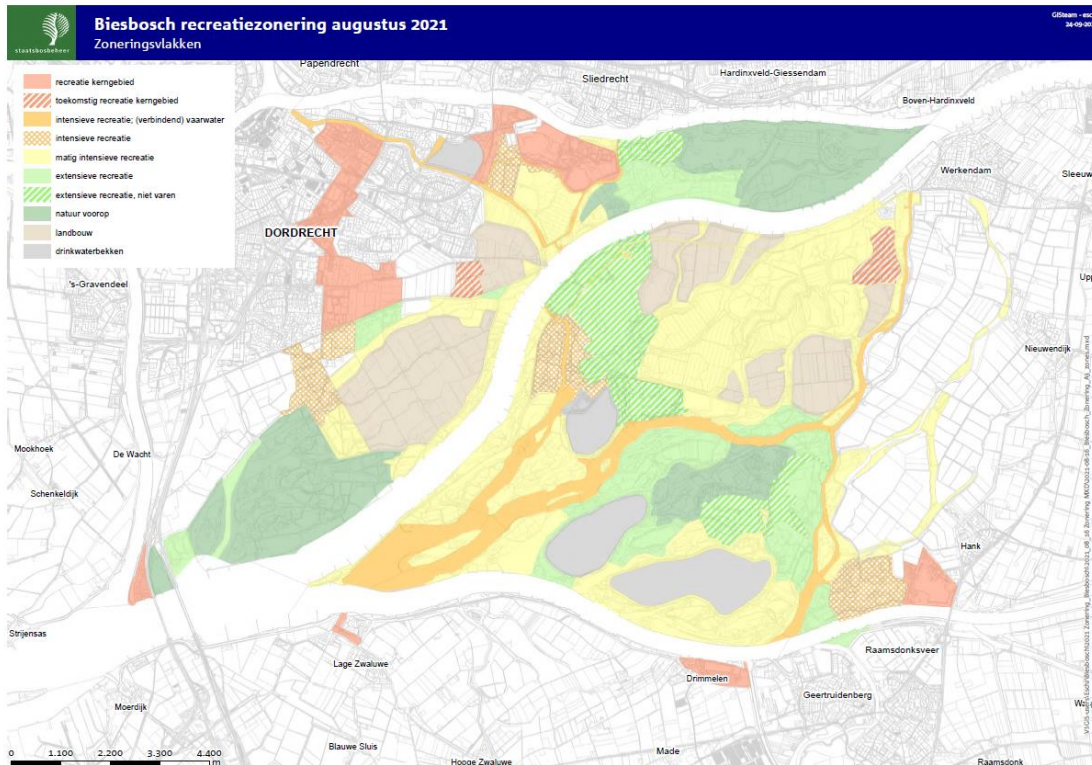
2021

Tweede Druk

Begin 2024 is de inhoud van de nota opnieuw tegen het licht gehouden. De nota heeft en der tot discussie geleid en daarmee ook tot nieuwe inzichten die hierin grotendeels zijn verwerkt.

1 De Biesbosch

De Biesbosch is een landelijk en internationaal bekend natuurgebied met zoetwatergetijden op de grens van de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland. Vooral bekend vanwege de vele vormen van natuur- en waterrecreatie die daar kunnen plaatsvinden.

Afbeelding 1 Recreatiezonering

Afbeelding 2 De Biesbosch

2 Belangenbehartiging

De Fietsersbond hecht veel waarde aan het vroegtijdige betrekken van het verkeer- en vervoersmanagement in ruimtelijke plannen. Voor de Fietsersbond is het gebruikelijk om vooral op lokaal gebied te adviseren over ontwikkelingen die fietsen en verkeersveiligheid beïnvloeden.

2.1 Fietsersbond

Binnen het bedoelde gebied zijn twee provinciale afdelingen van de Fietsersbond actief en 5 (gemeentelijke) afdelingen.

Het gaat dan om:

- Zuid-Holland. Deze is bereikbaar via de site <https://zuid-holland.fietsersbond.nl/>
  - o Afdeling Drechtsteden (o.a. gemeente Dordrecht) <https://drechtsteden.fietsersbond.nl/>
- Noord-Brabant. Deze is bereikbaar via de site
  - o Afdeling Drimmelen. Bereikbaar via www.fietsersbondbreda.nl/f-b-regio/f-b-drimmelen
  - o Afdeling Langstraat (o.a. gemeente Altena) langstraat@fietsersbond.nl

De afdeling Drechtsteden van de Fietsersbond heeft hierbij een coördinerende rol.

2.2 Gemeenten

Tijdens het schrijven van deze notitie bleek dat twee gemeenten niet zijn betrokken bij de plannen van de Biesbosch. Dit zijn de gemeenten Moerdijk en Geertruidenberg in Noord-Brabant en Hardinxveld-Giessendam in Zuid-Holland. Zij zijn evenwel belangrijke gemeenten wanneer het gaat voor het complete beeld van de omgeving en de bereikbaarheid van de Biesbosch

2.3 Advies

- ✓ Betrek de gemeenten Hardinxveld-Giessendam en Geertruidenberg bij de uitwerking en bereikbaarheid.

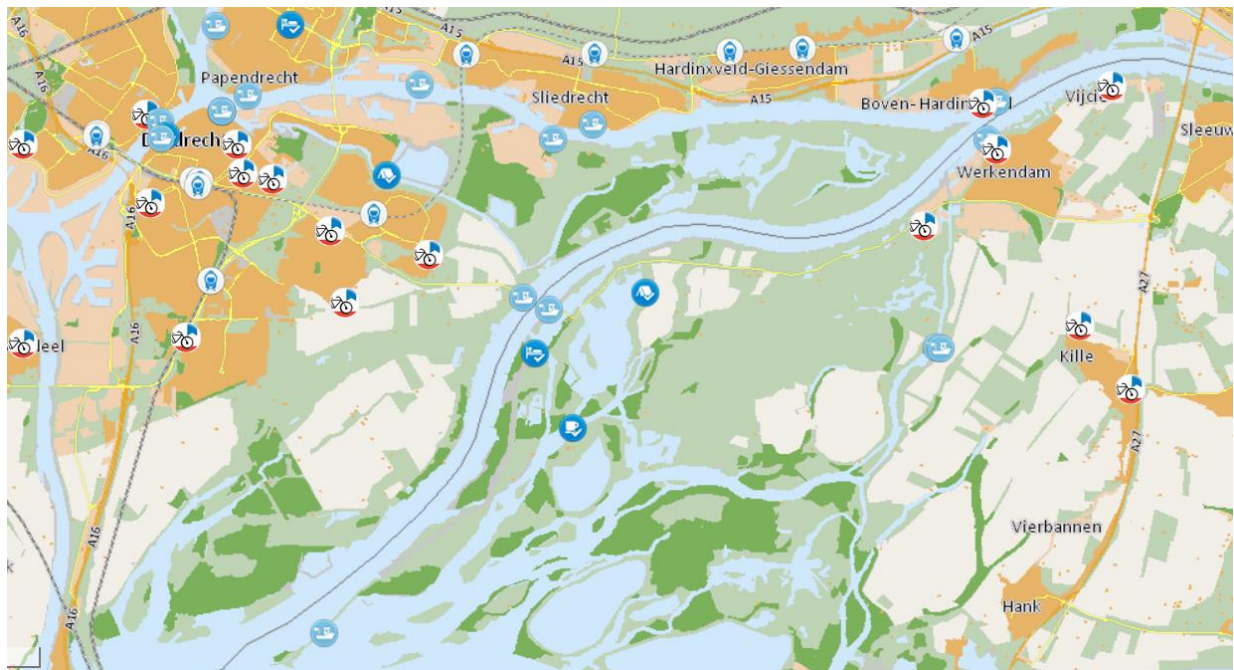
3 Recreatie en Toerisme

Fietsers zijn een belangrijke bron voor inkomsten voor de horeca, en verblijfsrecreatie. Het stimuleren van deze recreatievorm levert revenuen op zonder dat dit veel investeringen vergt.

In de onderstaande tabel is op door het Fietsplatform op basis van volumes uit het onderzoek van 2021 en de bestedingscijfers uit 2018/ 2019 en 2020 een inschatting gemaakt van de bestedingen in 2022

	Fietsstandplaats- vakantie	Fietstrektocht
Aantal personen dat minimaal 1x op fietsvakantie is geweest	2,3 mln	772 duizend
Aantal fietsvakanties per persoon	2,2	2,4
Totaal aantal fietsvakanties	5,39 mln	1,85 mln
Aantal overnachtingen per vakantie	4,3	3,8
Aantal dagen per vakantie (overnachtingen -1)	3,3	2,8
Aantal overnachtingen	23,2 mln	7,0 mln
Bestedingen per persoon per dag	38 euro	51 euro
Totale uitgaven	677 mln euro	265 mln euro
	942 mln euro	

Afbeelding 3 bestedingen fietsers

Afbeelding 4 Locaties overnachtingsadressen 'Vrienden op de Fiets'.

In het gebied zijn 14 adressen van Vrienden op de Fiets en er is een aantal adressen bekend die het keurmerk 'Fietzers Welkom' hanteert.

3.1 Fietzers Welkom

Fietzers Welkom is een keurmerk dat is ingesteld om de horeca handvatten te geven waarmee ze hun dienstverlening kunnen optimaliseren. De criteria zijn:

- dag-horeca, die van mei t/m september tenminste 5 dagen per week vanaf 11.00 uur is geopend,
- dampings die een plek voor trekkers beschikbaar houden,
- logies & campings die gasten voor één nacht accepteren,
- logies bieden met een afgesloten fietsenstalling,
- aanwezigheid van een bandenplakset en fietspomp,
- aanwezigheid van een EHBO-set,
- gratis bij kunnen vullen van een waterbidon,
- er zijn fietskaarten ter inzage of te koop,
- accu's van elektrische fietsen kunnen gratis worden opgeladen,
- natte kleding geen bezwaar. Zij biedt logies, een droger of droogrek,;
- organisaties die over dit keurmerk beschikken zijn onder andere opgenomen in de Routeplanner van de Fietzersbond.

Voor meer informatie zie de site van <https://www.allefietzerswelkom.nl/kaart>

3.2 Internationaal

Er zijn twee routes die internationaal van belang zijn voor fietsers en die door de Biesbosch gaan: de EuroVelo-routes. Deze zijn via richtingsborden te volgen en zijn in Nederland onderdeel van de iconroutes (het voormalige LF-netwerk).

Deze routes worden door de European Cyclists' Federation beheerd. Ook hiervoor gelden kwaliteitseisen en er is een programma ter promotie van het gebruik van deze routes. Het is daarbij uitzonderlijk dat van de 18 ontwikkelde routes in Europa er twee door de Biesbosch en Dordrecht lopen.

Voor de EV19-route is een speciale overeenkomst afgesloten (https://pro.eurovelo.com/projects/2020-03-03_eurovelo-19---meuse-cycle-route-long-term-management-agreement)

Meer over de EV15-route is hier te vinden: https://pro.eurovelo.com/projects/2020-03-03_demarrage-project-long-term-management-agreement.

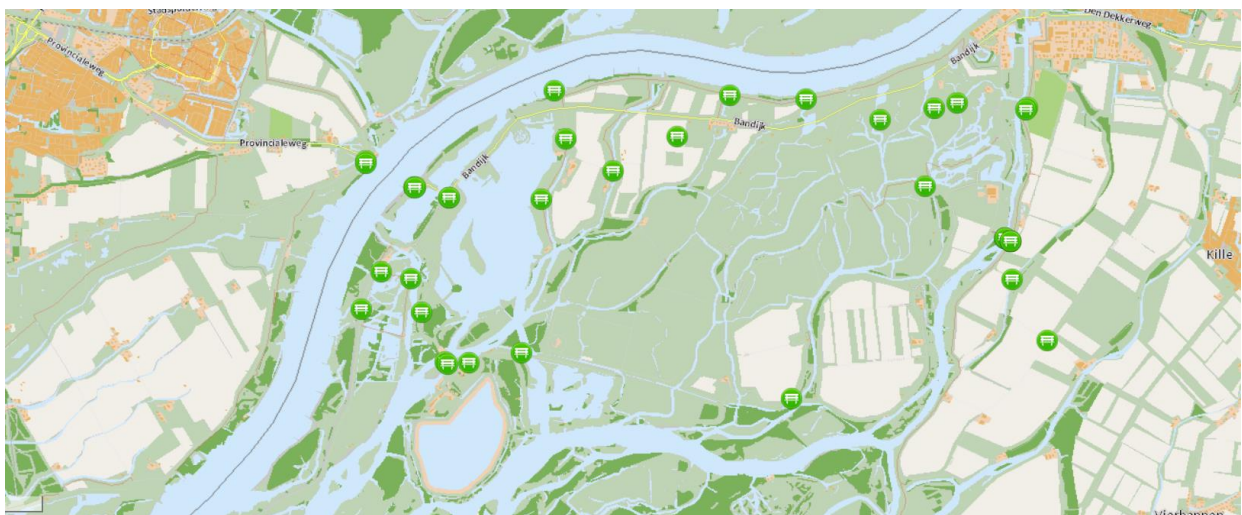
Afbeelding 5 Iconroute Maasroute/ Eurovelo 19

Afbeelding 6 Icoonroute Rijnroute/Eurovelo 15

Rustmomenten

Fietsers en wandelaars rusten ook graag uit, niet alleen in de horeca, maar ook in de natuur om ervan te genieten. Beschikbare bankjes zijn daarom van belang.

Afbeelding 7 Locaties van bankjes in de Noordwaard (Routeplanner)

Bankjes worden hoog gewaardeerd door fietsers. De provincie Zuid-Holland heeft bijvoorbeeld in 2019 een campagne gehad om meer bankjes geplaatst te krijgen. Hier is dankbaar gebruik van gemaakt. Echter op routes in met name in de Noordwaard vinden recreanten nog weinig bankjes.

Zie hiervoor ook de site van Zuid-Holland <https://zuid-holland.fietsersbond.nl/2020/01/05/bankje-in-beeld/>

3.3 Advies

- ✓ Stimuleer het aantal 'Fietsers Welkom'-adressen, om de kwaliteit van de locaties te verbeteren en het verblijf in de regio te stimuleren.
- ✓ Breng toegangspoorten aan voor (inter)nationale bezoekers. Toegangspoorten die bestaan uit een bank/tafels/route en omgevingsinformatie. Dit om bezoekers te verleiden van de route af te wijken.
- ✓ Verfijn het netwerk. Het netwerk bestaat nu uit één dwarsverbinding op de kaart).
- ✓ Zorg voor meer 'rustpunten' (bankjes) op de routes.

4 Bezoekersmanagement

Bij bezoekersmanagement gaat het veelal over grotere groepen die op enig moment verspreid moeten worden. Dit om de druk op het gebied te reguleren. Van fietsers is bekend dat zij relatief onzichtbaar zijn, weinig beslag leggen op de ruimte, terwijl het wel grote groepen kunnen zijn.

Kijkend naar type fietsers dan kan onderscheid worden gemaakt in de dagtochtfietser, de fietstoerist en de racefietsers. Hieronder is op basis van de beschikbare informatie een overzicht gegeven van de bekende profielen¹.

4.1 Profiel 'Dagtochtfietser'²

- In 2018 noemt 31% van de recreatieve fietsers 'ontspanning' als de belangrijkste reden om te gaan fietsen. Maar ook 'buiten willen zijn' (17%) en 'er even tussenuit' (14%) worden vaak genoemd.
- 33% van de recreatieve fietsers fietst één, twee of drie keer per maand, 21% stapt minstens één keer per week op de pedalen (2018).
- Ruim een derde van de recreatieve fietsers is 55 jaar of ouder, maar deze groep fietst relatief veel en is verantwoordelijk voor ongeveer de helft (47%) van alle recreatieve fietstochten.
- 45% van de fietsdagtochten wordt met zijn tweeën gemaakt. Bij 32% van de fietsdagtochten fietst de fietser in zijn eentje.
- Vanaf de leeftijd van 45-54 stapt ruim de helft van de fietsers meer keren per maand voor het plezier op de trappers, bij de 60-plussers doet zelfs meer dan 60% van de respondenten dit.

Fietsdagtochten

- Bijna de helft van alle Nederlanders heeft een fietsdagtocht - van een uur of langer, incl. reistijd - voor het plezier gemaakt. Dat zijn bijna 8,1 miljoen Nederlanders (2018).
- Nederlanders hebben in 2018 in totaal 191 miljoen recreatieve fietsdagtochten gemaakt.
- Een gemiddelde fietsdagtocht duurt 2 uur en 12 minuten, gemiddeld wordt 22,3 km afgelegd tijdens een recreatieve fietstocht. De weekenddagen zijn het populairst voor een recreatieve fietsdagtocht; 22% van de fietsdagtochten wordt op een zondag ondernomen en 19% op zaterdag.
- Het grootste deel (59%) van de fietsdagtochten wordt direct vanuit huis gestart of men fietst naar het startpunt van de route (26%). Bij 8% van de fietsdagtochten gebruikt men de auto om naar het startpunt van een route te gaan.

---

¹ Actuele informatie uit 2021 is hier te vinden <https://www.fietsplatform.nl/fietsen-in-cijfers/profiel-fietser/>

² Bron: Landelijk Fietsplatform

- In 2018 werd bij 13% van de fietsdagtochten gebruik gemaakt van fietsknooppunten. Dat zijn bijna 25 miljoen fietsdagtochten waarbij knooppunten worden gebruikt.
- Het knooppuntengebruik is het hoogst bij de fietsers die tussen de 40 en 75 kilometer afleggen, tijdens ruim 40% van de fietstochten van deze lengte worden knooppunten gebruikt.
- Tijdens 44% van de recreatieve fietstochten wordt een stadsfiets gebruikt en tijdens 32% van de fietstochten een elektrische fiets.

4.2 Profiel 'Fietstoerist'³

- De fietstoerist blijft 3 keer langer plakken dan de conventionele toerist: tussen de 7 en 8 dagen.
- 48% gebruikt het openbaar vervoer om de bestemming te bereiken, vergeleken met 33,8% met de auto.
- 66% van de rondtrekkende fietstoeristen komt van minder ver dan 500 km en heeft z'n eigen fiets mee.
- 2 à 3 personen per groep.
- Er wordt 66,5 km per dag afgelegd, met een gemiddelde van 4 pauzes per dag.
- Hoofdactiviteiten: 66% erfgoedbezoek, 29% zwemmen.
- Prioriteitscriteria voor het kiezen van een bestemming zijn: veiligheid, kwaliteit van fietsvoorzieningen, kwaliteit van de omgeving.
- Oriëntatiemiddelen tijdens de fietstocht zijn: routebeschrijvingen, fietskaarten, smartphones.

4.3 Profiel 'Wielersporter'⁴

- 71% fietst het meest ongeorganiseerd (alleen), daarnaast fietst 20% in een zelfgeorganiseerde groep, terwijl maar 4% als lid van een vereniging de sport het meest beoefend.
- Voor wielersporters is 32% tot 35% op zoek naar informatie over geschikte sportieve routes.
- 4% van de wielrenners valt onder de categorie Genietende wielersporter, 35% onder de fanatieke wielersporter, 26% onder de vrije wielersporter en tenslotte 35% onder de avontuurlijke wielersporter.
- Avontuurlijk is de fietser die spanning en avontuur zoekt. De fanatieke wielrenner spreekt voor zich, de vrije wielersporter gaat het vooral niet om ambitieuze doelen, maar vooral om fit en gezond blijven. De genietende wielersporter neemt de tijd, voor meerdaagse tochten en is vooral geïnteresseerd in duurzaamheid en kwaliteit.

4.4 Advies

- ✓ Stimuleer op allerlei manieren het bezoek per fiets om de eventuele druk op het gebied te spreiden.

---

³ Bron ProVelo

⁴ Bron NTFU

- ✓ Zorg voor beschikbaarheid van goede routes.
- ✓ Maak duidelijk (via bewegwijzering) waar de 'points of interest' zijn.

5 Communicatie en marketing

Wat marketing betreft geldt, dat het gebied voor fietsers nog anders en beter kan worden benoemd.

Communicatie is daarbij een van de marketinginstrumenten om het gebied onder de aandacht te brengen.

Hieronder is per marketingonderdeel (Product, Placing, Pricing en Promotion) aangegeven wat er is en beter kan.

5.1 Product (faciliteiten/infrastructuur)

5.1.1 Beschikbaarheid e-fietsen

Om zonder eigen fiets de Biesbosch te kunnen bezoeken zijn er verschillende mogelijkheden.

- Deelfietsen
  - Ov-fiets
    - Ov- Station Dordrecht
    - Ov- station Sliedrecht
    - Ov- station Lage Zwaluwe (Moerdijk)

  - Donkey Republic
    - Dordrecht
    - Sliedrecht
    - Hardinxveld-Boven

- Huurfietsen
  - Dordrecht
    - Bastion hotel
    - Bike store
    - Europarcs
    - Postillion hotel
    - Rijwielshop Dordrecht (OV-station)
    - Stay Okay Dordrecht
    - Van der Valk Hotel Dordrecht
    - VVV Dordrecht

  - Werkendam
    - Biesbosch Museumeiland
    - Esso Kieboom
    - Logis Hotel De Brabantse Biesbosch

  - Drimmelen

Bij de verschillende havens zijn daarnaast, voor zover bekend, geen leen- of huurfietsen beschikbaar.

5.1.1.1 Advies

- ✓ Vergroot de zichtbaarheid van de verhuurlocaties.
- ✓ Ontwikkel een fietsdeelsysteem (Wittefietsenplan Veluwe).
- ✓ Zorg dat bij alle overstappunten, inclusief (jacht)havens fietsen beschikbaar komen.
- ✓ Zorg dat de veerstoepen aan de Boven-Merwede ook worden aangemerkt als 'drop off'-locaties voor Donkey Republic

5.1.2 Infrastructuur

De wijze waarop het gebied is ingericht wordt door fietsers al dan niet gelezen als 'fietsvriendelijk'. Voor fietsers is er idealiter een mogelijkheid om makkelijk en veilig in het gebied te komen. Daarnaast is het wenselijk om rond de Biesbosch te kunnen fietsen.

5.1.3 Naar de Biesbosch, als bestemming

Landverbindingen

Over land kan het Brabantse deel alleen worden bereikt via Werkendam, namelijk over de Bandijk.

De route over de Bandijk tussen de veerstoep Hardinxveld-Giessendam en het begin van het fietsroutenetwerk is gelet op de criteria die gehanteerd worden voor het Strategisch Plan Verkeersveiligheid, niet veilig genoeg. Daarnaast is ze gelet op de CROW-richtlijnen ook niet altijd comfortabel.

Afbeelding 8 Bandijk tussen de veerstoep en het begin van het fietsnetwerk (huidige route)

In Dordrecht kan de Biesbosch (Zuid-Hollands deel) via verschillende autowegen en fietspaden worden bereikt.

Openbaar vervoerknooppunten

Er zijn openbaar vervoerknooppunten die een rol spelen in de toegankelijkheid van de Biesbosch.

- ✓ Station Dordrecht. Hier kunnen OV- en Donkey Republic-fietsen worden gehuurd.
Vanaf de zuidzijde van het station is er een route (als 'groene looper' te vervolmaken) via onder meer de Nassauweg tussen de Nieuwe Dordtse Biesbosch en het station.
Vanaf de noordzijde van het station is er een route (te vervolmaken) tussen:
  - Kop van 't Land en station Dordrecht. Delen van deze route bestaan uit 50km-wegen met fietssuggestiestroken. Een ongewenste situatie.
Merwelanden en station Dordrecht Centraal. De nieuwe Prins Clausbrug is hier een belangrijke schakel in. Hiervoor is inmiddels een plan ontwikkeld: de Groene Route.
<https://drechtsteden.fietsersbond.nl/2020/04/27/kansen-voor-de-dordtse-fietsers/>

Deze route kan een belangrijke schakel worden voor de Biesbosch en de aanliggende woonwijken.

-
- ✓ Station Boven-Hardinxveld.
Op het traject Papendrecht-Gorinchem vond een onderzoek plaats naar de verbreding van de A15. Onderdeel van deze verbreding is de geplande doorfietsroute tussen Papendrecht en Gorinchem. Dit onderzoek heeft zich verbreed tot een onderzoek naar het netwerk, een 'laddernetwerk', tussen beide gemeenten, onder andere door de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Een van de 'sporten' kan de verbinding tussen het station Boven-Hardinxveld en de veerstoep van Hardinxveld – Werkendam zijn. Op de treindienst tussen Gorinchem en Geldermalsen, langs Boven-Hardinxveld kan de fiets gratis worden meegenomen. Op het station Boven-Hardinxveld zijn geen OV-fietsen te huur. Vanaf de veerstoep Werkendam tot aan de 'ingang' van de Biesbosch (Bandijk) is het 2,6 km.
- ✓ Station Moerdijk/ Lage Zwaluwe
Dit station beschikt over ruime gratis parkeerplaatsen voor auto's en OV-fietsen. Dit is op één kilometer afstand van de oever van het Hollands Diep, het begin van de Biesbosch. En op 4 km van de veerdienst Lage Zwaluwe – Werkendam. Dit station staat bekend als het minst gewaarde station van Nederland. Er vindt op het moment van deze publicatie onderzoek plaats naar de mogelijke ontwikkelkansen.
- ✓ Station Sliedrecht
Dit station beschikt over ruime gratis parkeerplaatsen voor auto's. Er zijn deelfietsen van Donkey Republic en OV-fietsen Dit is op 1,8 kilometer afstand van de veerstoep naar de Biesbosch (Merwelanden).
- Station Sliedrecht - Baanhoek ligt op 1,5 km van de Merwelanden.
- Station Stadspolders ligt op 1,5 km van de Merwelanden.
- Station Dordrecht Amstelwijck (is nog in ontwikkeling),

Waterverbindingen

Er zijn zes verbindingen over het water naar en binnen de Biesbosch.

1. Pontje Steur (beheer gemeente Altena) voet-/fietsveer.
2. Lage Zwaluwe - Werkendam (beheer Veerdienst 't Leeuweveerke) voet-/fietsveer.
3. Kop van 't Land - Werkendam (beheer Blue Amigo) auto, fiets, voetveer
4. Hardinxveld-Giessendam - Werkendam (beheer Riveer) voet- fietsveer.
5. Sliedrecht - Hollandse Biesbosch (beheer Waterbus) voet- fietsveer.
6. Dordrecht, Griendmuseumpad, (beheer Biesboschcentrum) voetveer.

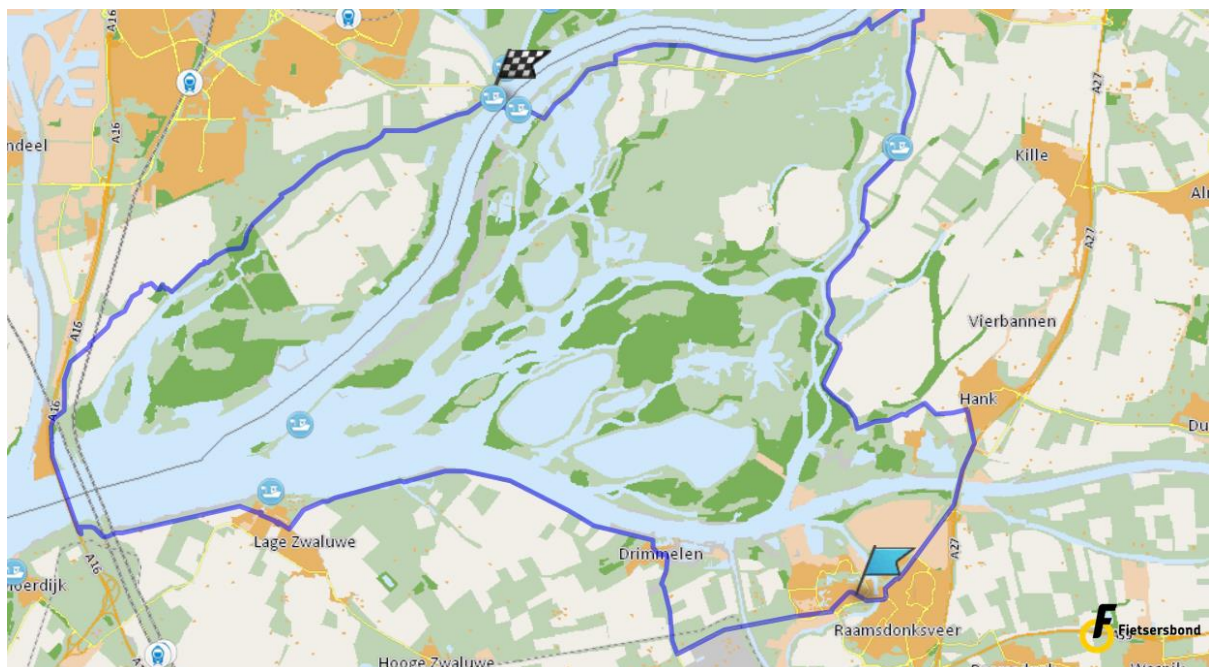
Hubs/ overstappunten

Voor de overstappunten voor de veren en het spoor zijn interessant om de overstap naar het fietsen en lopen te stimuleren. Bij deze punten kan gekeken worden naar de volgende onderdelen:

- oplaadpunten voor auto's en fietsen;
- parkeerruimte voor auto's en fietsen;
- een mogelijkheid om een ander vervoermiddel te gaan gebruiken, eigen of huur;
- afvalverzameling;
- horeca;
- een mogelijkheid om te schuilen;
- een informatieportaal of opvallend bouwwerk dat de aandacht trekt;

5.1.4 Rondje Biesbosch

Voor onder andere wielrenners is het interessant om de Biesbosch rond te fietsen. Op deze route is een aantal 'knelpunten' benoemd.

Afbeelding 9 Rondje Biesbosch 60 km.

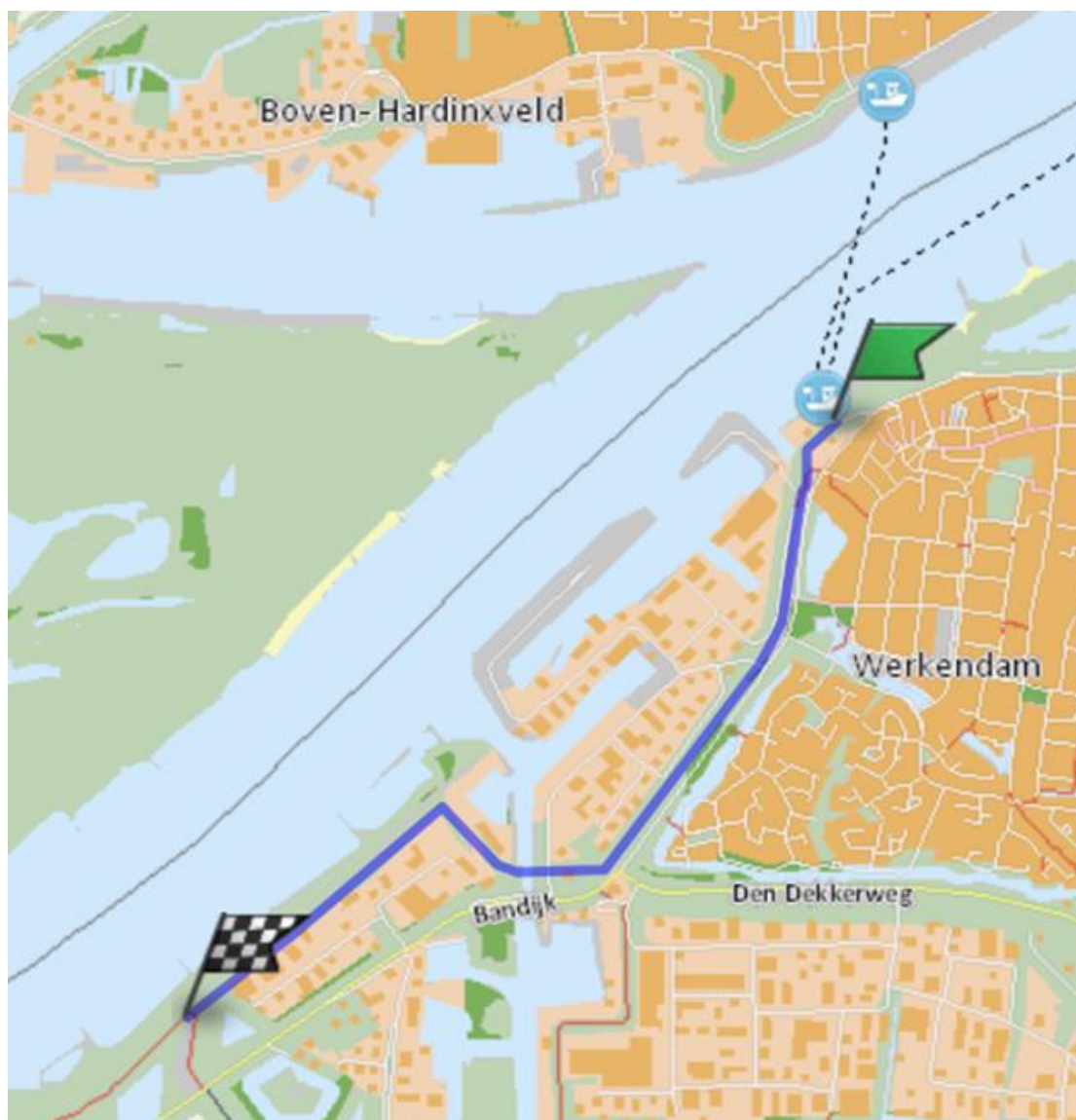
Knelpunten

- De route over de Moerdijkbrug sluit aan op het doorfietsroutenetwerk dat in Zuid-Holland wordt aangelegd. In Noord-Brabant zijn er geen plannen bekend om de doorfietsroutes over de Moerdijkbrug met elkaar te verbinden.

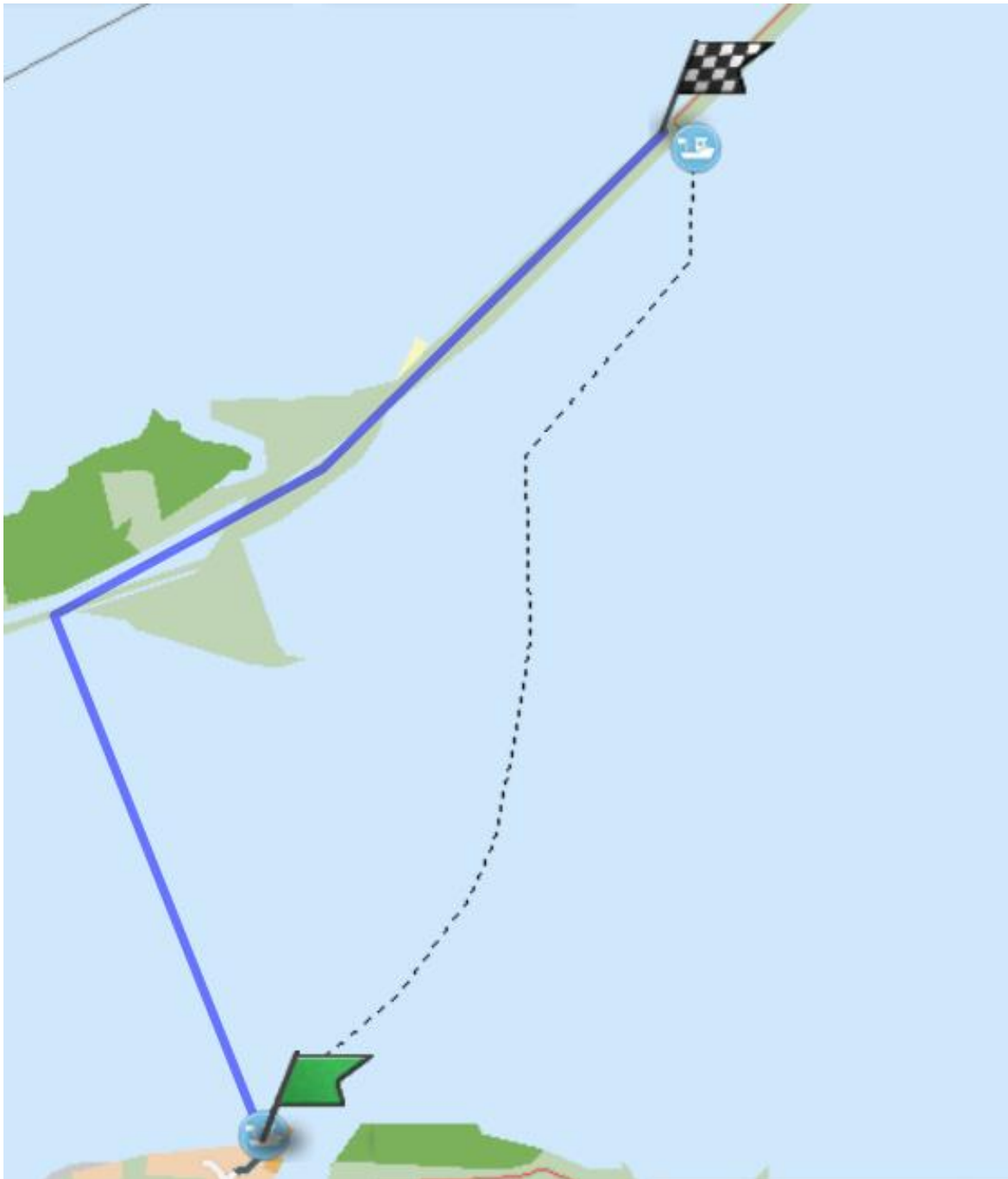
- In Werkendam is het deel op de Bandijk tussen de bebouwde kom/de veerstoep en de ingang van de Noordwaard onveilig voor fietsers en wandelaars.
- Het fiets- voetpad aan de oostzijde van Dordrecht is op veel plaatsen volstrekt onvoldoende breed.
- De oversteeftijd voor fietsers en wandelaars tussen de Deeneplaatweg en Lage Zwaluwe is 15 minuten, en de frequentie is laag, terwijl het aantal fietsers dat kan worden overgezet 12 personen is.

5.1.5 Advies

- ✓ Pas de aanleidende routes aan gelet op het Strategisch Plan Verkeersveiligheid.
- ✓ Ontwikkel de hubs/overstappunten met een duidelijke link naar de Biesbosch.
- ✓ Neem de interlokale routes op in de provinciale plannen en nationale plannen.
- ✓ Verleng de fiets- en wandelroute over de Bandijk tot bij de sluis.
- ✓ Leg een fiets- en wandelbrug aan over de noordelijke deuren van de sluis. Verleng deze tot de Den Dekkerweg/de veerstoep Werkendam.
- ✓ Verleng het fietspad op de Deeneplaatweg tot halverwege de Anna Jacominaplaat.

Afbeelding 10 Voorgestelde route vrijliggend fietspad vanaf de veerstoep naar het fietspad langs de Boven-Merwede

Afbeelding 11 Verkorte (halvering) oversteek/ verlengd voet- fietspad

5.2 Prijs

De prijs voor het vervoer van de fiets met de verschillende veerdiensten is verschillend. Soms is de fiets gratis, soms moet ervoor worden betaald. Soms is het mogelijk om een OV-kaart te benutten. Daarnaast kost het relatief veel moeite om te weten of een veerdienst wel of niet vaart en wanneer.

5.2.1 **Advies**

- ✓ Neem in de gemeentelijke en provinciale plannen de routes naar/ door de Biesbosch op als bestemmingsverkeer.
- ✓ Ontwikkel overstappunten die bezoekers stimuleren over te stappen op milieuvriendelijke alternatieven.
- ✓ Zorg voor duidelijke informatie, eerder op routes met een veerverbinding, zodat fietsers hun plan daarop kunnen aanpassen. (Het gaat daarbij niet alleen om de digitale informatie).

5.3 **Placing**

De wijze waarop het fietsen kan worden gestimuleerd kan nog uitdrukkelijker over het voetlicht worden gebracht in Dordrecht. Veel aandacht wordt geschonken aan de kwaliteit van de stad Dordrecht zelf. Een voorbeeld van de wijze waarop de stad en de Biesbosch kan worden verbonden is via de fietsvierdaagse van Rond Uit Dordrecht. Daarnaast kunnen de twee om aandacht vechtende oudhollandse steden Geertruidenberg en Dordrecht met elkaar worden verbonden.

5.3.1 **Advies**

- ✓ Neem in de communicatie over de Biesbosch ook de omgeving mee.
- ✓ Zorg bij overstappunten en toegangsportalen voor duidelijke informatie over het gebied en de mogelijkheden.
- ✓ Plaats fietsverwijsborden bij de verschillende knooppunten naar de (ingang van) de Biesbosch naar '*points of interest*'.

5.4 **Promotion**

Veel organisaties hebben de fietser niet in beeld wanneer het gaat om hun bereikbaarheid. Veel websites verwijzen vooral naar de goede autobereikbaarheid.

Het promoten van de bereikbaarheid op de fiets zorgt voor en toegankelijkheid van de Biesbosch met de fiets kan nog verder onder de aandacht worden gebracht. Vooral door al de mogelijkheden zichtbaar te maken en eventuele omissies die zo aan het licht komen op te lossen.

5.4.1 **Advies**

- ✓ Verbindt de bebouwde omgeving met het groen van de Biesbosch. Leg een duidelijke verbinding tussen de cultuur en natuur wanneer het gaat om promotie. Hierdoor worden vooral de fietstoeristen nog meer uitgenodigd langer in het gebied te verblijven.

6 Educatie

In het gebied is een aantal bestemmingen dat een educatief karakter heeft, zoals de musea, de sterrenwacht en de bezoekerscentra. Onduidelijk is vaak waar ze zijn.

6.1 Advies

- ✓ Geef de afstanden aan op de verwijsborden voor fietsers.
- ✓ Stimuleer organisaties om een bezoek aan een bestemming te combineren met een fietstocht, of wandeling.

7 Regulering en toezicht/handhaving

Fietsers dienen zich aan de ter plaatse geldende regels te houden.

- ✓ Gelet op het natuurbelang ligt het om voor de hand liggende redenen voor de hand om onverharde fiets-/voetpaden alleen maar toegankelijk te laten zijn in de periode tussen zonsopgang en zonsondergang . Dit voorkomt ongewenst bezoek en verkleint de kans op ongelukken.

Bronnen

- ✓ www.allefietserswelkom.nl
- ✓ www.crow.nl
- ✓ <https://rechtsteden.fietsersbond.nl/>
- ✓ <https://www.donkey.bike/nl/steden/deelfietsen-dordrecht/>
- ✓ <https://en.eurovelo.com/en.eurovelo.com>
- ✓ <https://publicaties.brabant.nl/gedeelde-mobiliteit/achtergrondinformatie/>
- ✓ www.fietsersbond.nl
- ✓ www.moerdijk.nl/web/Projecten/Projecten-in-Zevenbergschen-Hoek/Project-164-Stationsgebied-Lage-Zwaluwe.html
- ✓ www.ns.nl/deur-tot-deur/ov-fiets
- ✓ <https://stations.nl/over-stations/reizigerswaardering/>
- ✓ www.ntfu.nl
- ✓ <https://ovfietsbeschikbaar.nl/locaties>
- ✓ www.provelo.org/nl/page/fietstoerisme
- ✓ www.ronduitdordrecht.nl
- ✓ <https://routeplanner.fietsersbond.nl>
- ✓ www.kennisnetwerkspv.nl
- ✓ <https://zuid-holland.fietsersbond.nl/>
- ✓ www.zuid-holland.nl/onderwerpen/verkeer-vervoer/samen-verder-fietsen/evenzitten/fotoalbum-bankjes/